

สารบัญ

คำนิยม

คำนำ

กล่าวนำ

บทคัดย่อ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑	บทนำ	๑๐
	• ภูมิหลัง	๑๔
	• ระเบียบวิธีวิจัย	๑๗
	• นิยามศัพท์	๒๐
บทที่ ๒	บริบททางสังคมและเศรษฐกิจของพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร	๒๓
	• ข้อมูลจำเพาะของจังหวัดสมุทรสาคร	๒๖
	• บริบทการขยายตัวของอุตสาหกรรมประมงและต่อเนื่องประมง	๒๖
	• ภูมิหลังของแรงงานข้ามชาติ ผู้ติดตาม และแรงงานเด็กในอุตสาหกรรมต่อเนื่องประมง	๒๙
บทที่ ๓	สถานการณ์เด็กข้ามชาติในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	๓๑
	• กลุ่มเด็กข้ามชาติ	๓๒
	• กลุ่มแรงงานเด็กข้ามชาติ	๓๖
	- ข้อมูลทั่วไป	๓๗
	- เจ็บไขและสภาพการทำงาน	๔๑
	- การอพยพย้ายถิ่นและความเป็นอยู่ในประเทศไทย	๕๐
บทที่ ๔	กรณีศึกษาแรงงานเด็กข้ามชาติในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	๕๓
	• ข้อห่วงใยในประเด็นต่างๆ ต่อกรณีแรงงานเด็กข้ามชาติ	๕๖
	• วัฏจักรชีวิตของแรงงานเด็กข้ามชาติในกิจการอุตสาหกรรมต่อเนื่องประมง อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรสาคร	๗๒
บทที่ ๕	แนวปฏิบัติและแนวนโยบายที่พึงประสงค์ต่อแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมต่อเนื่องประมง	๗๔
	• ทัศนะต่อสถานการณ์แรงงานเด็กข้ามชาติในอุตสาหกรรมต่อเนื่องประมง	๗๖
	• ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางที่พึงประสงค์ต่อแรงงานเด็กข้ามชาติในอุตสาหกรรมต่อเนื่องประมง	๘๐
บทที่ ๖	บทสรุป	๘๙
	• ข้อค้นพบของการวิจัยโดยสังเขป	๙๒
	• บทสรุป	๙๖
	• ข้อเสนอแนะ	๙๖

สารบัญตาราง

แผนภูมิที่ ๑ แสดงการจำแนกกลุ่มตัวอย่างเด็กข้ามชาติกลุ่มต่างๆ ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	๓๖
แผนภูมิที่ ๒ แสดงจำนวนแรงงานเด็กข้ามชาติระบุการถือเอกสารประจำตัวบุคคลแต่ละประเภท	๓๘
แผนภูมิที่ ๓ แสดงทักษะการอ่านและเขียนภาษาพม่าของแรงงานเด็กข้ามชาติ	๓๘
แผนภูมิที่ ๔ แสดงสัดส่วนลักษณะงานในอุตสาหกรรมต่อเนื่องประมงที่แรงงานเด็กข้ามชาติรับผิดชอบ	๔๑
แผนภูมิที่ ๕ แสดงเหตุผลในการสมัครงานของแรงงานเด็กข้ามชาติ	๔๔
แผนภูมิที่ ๖ แสดงรูปแบบการจ่ายค่าตอบแทนในการทำงาน	๔๖
แผนภูมิที่ ๗ แสดงสัดส่วนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องทุ่นแรงในสถานประกอบการ ของแรงงานเด็กข้ามชาติ	๔๘
แผนภูมิที่ ๘ แสดงความคิดเห็นของแรงงานเด็กข้ามชาติเกี่ยวกับการเพิ่มพูนความรู้และการเรียกร้องสิทธิ	๔๙
แผนภูมิที่ ๙ แสดงเครือข่ายทางสังคมในการอพยพมายังประเทศไทยของแรงงานเด็กข้ามชาติ	๕๐
แผนภูมิที่ ๑๐ แสดงรูปแบบการอพยพเข้าประเทศไทยของแรงงานเด็กข้ามชาติ	๕๑

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๑ คณะวิจัยลงพื้นที่ทำกิจกรรมและให้ความรู้แก่เด็กข้ามชาติในชุมชนบ้านเอื้ออาทร (โครงการเคหะเอื้ออาทรทำกิน) ตำบลท่าจีน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	๑๐
ภาพที่ ๒ การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้แก่แรงงานข้ามชาติในชุมชนบ่อนไก่ ตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	๑๒
ภาพที่ ๓ คณะวิจัยลงพื้นที่สำรวจกลุ่มเด็กข้ามชาติที่มีแนวโน้มจะเข้าสู่ระบบแรงงานในกิจการต่อเนื่องประมง และ อื่นๆ ในชุมชนอันนาลัย ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	๑๕
ภาพที่ ๔ การจัดกิจกรรมและส่งเสริมความรู้ด้านงานฝีมือแก่เด็กและแรงงานข้ามชาติ ในชุมชนห้องแถว ๘๐ ตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	๑๖
ภาพที่ ๕ การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็กแก่ผู้ปกครองและเด็กข้ามชาติในแคมป์ก่อสร้าง ชุมชนโพธิ์แจ้ ตำบลบางน้ำจืด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	๑๙
ภาพที่ ๖ ภาพเรือประมงที่จอดอยู่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน จังหวัดสมุทรสาคร	๒๒
ภาพที่ ๗ ภาพแม่น้ำท่าจีนที่ไหลผ่านตัวเมืองจังหวัดสมุทรสาคร ภูมิศาสตร์แห่งนี้เอื้อประโยชน์ให้กับธุรกิจประมง และการขนส่งสัตว์ทะเลสู่ธุรกิจแปรรูปสัตว์ทะเลชั้นปฐมภูมิและแปรรูปเพื่อการส่งออก	๒๔
ภาพที่ ๘ ภาพโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งตั้งอยู่บริเวณเดียวกับท่าจอดเรือเอกชนในจังหวัดสมุทรสาคร	๒๗
ภาพที่ ๙ แรงงานเด็กข้ามชาติชายสวมชุดทำงานในอุตสาหกรรมต่อเนื่องประมง จังหวัดสมุทรสาคร	๓๐
ภาพที่ ๑๐ ภาพแรงงานข้ามชาติและบุตรซึ่งถือกำเนิดในประเทศไทยกับปัญหาสถานะผู้ติดตาม ที่ยังไม่ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานและเอกสารแสดงสถานะบุคคลที่ถูกต้อง ถ่ายเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๐	๓๓
ภาพที่ ๑๑ เด็กข้ามชาติในศูนย์เตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนที่มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน	๓๔
ภาพที่ ๑๒ นักเรียนข้ามชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนวัดศรีสุทธาราม (วัดกำแพง) จังหวัดสมุทรสาคร	๓๗
ภาพที่ ๑๓ แรงงานเด็กข้ามชาติใช้เวลาว่างจากการเรียนในวัดหยุดสุดสัปดาห์ทำงานในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ประมง	๓๘
ภาพที่ ๑๔ สภาพการทำงานในพื้นที่แพปลา สะพานปลา และท่าเทียบเรือเอกชน จังหวัดสมุทรสาคร	๔๐

ภาพที่ ๑๕	การขนถ่ายสัตว์ทะเล (ปลาเบ็ด) จากเรือประมงใส่รถบรรทุก แสดงให้เห็นสภาพการทำงาน ในภาคประมงของแรงงานข้ามชาติ	๔๒
ภาพที่ ๑๖	อาคารที่พักอาศัยของแรงงานข้ามชาติ ในชุมชนหน้าโรงงานไทยยูเนียน ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	๔๗
ภาพที่ ๑๗	ภาพแรงงานเด็กข้ามชาติกำลังแต่งตัวเพื่อออกไปทำงานในช่วงเช้าตรู่ของวัน	๕๒
ภาพที่ ๑๘	การเก็บอวน ปะอวน หรือ ซ่อมแซมอวน คือ การทำงานของแรงงานข้ามชาติ หลังจากเรือประมงเข้าฝั่ง	๕๔
ภาพที่ ๑๙	สภาพการทำงานของแรงงานข้ามชาติในเรือประมง	๕๗
ภาพที่ ๒๐	ภาพแรงงานเด็กข้ามชาติในสถานประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำชั้นปฐมภูมิแห่งหนึ่งใน จังหวัดสมุทรสาคร สถานประกอบการนี้ถูกจับกุมในคดีว่าจ้างแรงงานผิดกฎหมาย	๕๘
ภาพที่ ๒๑	สภาพการทำงานและเครื่องแบบการทำงานในสถานประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำชั้นปฐมภูมิ (ล้าง) ถ่ายเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๐	๖๑
ภาพที่ ๒๒	แรงงานเยาวยุวชนหญิงข้ามชาติ กับ หมายเลขโทรศัพท์คนบนฝาผนัง ช่องทางสื่อสารเพื่อขอความ ช่วยเหลือไปยังเพื่อน ญาติ หรือ เครือข่ายทางสังคมที่แรงงานข้ามชาติหญิงพึงมีเมื่อต้องการ ความช่วยเหลือจากการถูกละเมิดหรือถูกคุกคามด้วยสาเหตุต่างๆ	๖๒
ภาพที่ ๒๓	ตัวอย่างครอบครัวแรงงานเด็กข้ามชาติที่เข้าสู่กระบวนการเป็นแรงงานเนื่องจากต้องแบกรับ ภาระหนี้สินของครอบครัวจากการจัดงานบวชตามประเพณี	๖๗
ภาพที่ ๒๔	ภาพแรงงานข้ามชาติยื่นรอรถประจำทางและรถรับส่งเพื่อเดินทางไปทำงานในช่วงเช้าของวัน	๖๘
ภาพที่ ๒๕	ครอบครัวแรงงานเด็กข้ามชาติที่อพยพเข้ามาทำงานในจังหวัดสมุทรสาคร	๗๓
ภาพที่ ๒๖	ภาพบรรยากาศการเรียนการสอนภาษาพม่าของครูชาวพม่า เชื้อสายมอญ ที่โรงเรียนวัดศิริมงคล ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร	๗๕
ภาพที่ ๒๗	สภาพพื้นที่การทำงานและลักษณะการทำงานของแรงงานเยาวยุวชนข้ามชาติใน โรงงานขนาดกลางแห่งหนึ่ง	๗๗
ภาพที่ ๒๘	นายบุญลือ ศาสตราจารย์ สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสมุทรสาคร	๘๑
ภาพที่ ๒๙	ครูผู้สอนเด็กและแรงงานเด็กข้ามชาติในศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์และการศึกษาตามอัธยาศัย	๘๑
ภาพที่ ๓๐	นายสมพงษ์ สระแก้ว ผู้อำนวยการมูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (LPN)	๘๒
ภาพที่ ๓๑	ผู้อำนวยการประสาร สารวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีสุทธาราม (วัดกำแพง)	๘๒
ภาพที่ ๓๒	แรงงานเยาวยุวชนข้ามชาติกำลังสนทนากับการแสดงดนตรีในงานวัดประจำปี	๘๓
ภาพที่ ๓๓	เด็กนักเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้ไทย-มอญวัดศรีบูรณาวาส (วัดโคก) จังหวัดสมุทรสาคร	๘๔
ภาพที่ ๓๔	กลุ่มแรงงานเยาวยุวชนหญิงข้ามชาติที่รวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ปกป้อง และพิทักษ์ สิทธิแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานหญิงที่มีภาวะเสี่ยงต่อการถูกละเมิดในทุกกรณี	๘๗
ภาพที่ ๓๕	ภาพความเคลื่อนไหวและความพลุกพล่านของแรงงานข้ามชาติด้านหน้าโรงงานแปรรูป อาหารทะเลขนาดใหญ่	๘๘
ภาพที่ ๓๖	สภาพการทำงานของแรงงานเด็กข้ามชาติที่เทียบเท่ากับแรงงานผู้ใหญ่ในแคมป์ก่อสร้าง	๙๑
ภาพที่ ๓๗	สภาพการทำงานของแรงงานเด็กข้ามชาติที่เทียบเท่ากับแรงงานผู้ใหญ่ในแคมป์ก่อสร้าง	๙๕